

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita Reverendi Patris Vincentii Carafæ, Septimi Societatis Jesu Generalis

Bartoli, Daniello

Leodii, 1655

Cap. V. Vetus, & infrequens B. Virginis apud PP. Societ. Iesv Sodalitium
nobilium Equitum pristinæ celebritati, vigoriq[ue] restituit : ac subinde
utrumque auget.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42928

VINCENTII CARAFÆ. Lib. I. 77
agendum suo loco, ne dicta repetere
cogamur.

C A P U T V.

*Vetus & infrequens Beata Vir-
ginis apud PP. Societatis IESV
Sodalitium nobilium Equitum
pristinæ celebritati vigoriq; re-
stituit, ac subinde utrumque
auget.*

VT mortales, sic mortalium omnia
sensim deficiunt; & nî reparentur,
ad interitum sponte sua tendunt. Eximia
potissimè: quoniam infueto vel naturæ
vel gratiæ quasi conatu parta eodem con-
sistunt, qui utique diuturnus esse non po-
test. Communi hoc vitio defloruerat le-
ctissima olim nobilium Equitum Sodali-
tas in Domo Professâ Neapoli Virgini
Natae sacra, tam paucos jam numerans
Sodales, ut præter decus, Sodalitii quo-
que ac cœtus nomen propè amisisset. Re-
staurandæ vir navus, multisque animi
opibus

Sodali-
tii No-
bilium
Equitū
curam
suscipit.

opibus

opibus pollens opus erat. Quæ cura Societatis Præsides in varios variaque consilia distrahebat. Eò maximè, quòd intelligerent reparati vigoris fructum etiam ad populum & ad ægros manaturum. Quippe quòd probis nobilium exemplis populus ad officium pertrahendus, & eorumdem benignitate legibus sodalitiï sancita, ægri communium Nosocomiorum levandi essent. Verùm re Domino ac Dominæ Dei Genetrici obnixiùs commendatâ circumspectisque omnibus egregiis profectò viris, qui ad hoc muneris destinari possent, aptissimus unus inter omnes occurrit Vincentius, qui ad id naturâ gratiâque divinâ factus videretur. At ipse ubi illud Moderatorum de se iudicium consiliumque sensit, cohorrui primùm, præ animi demissione, impares tanto oneri speique de se conceptæ humeros opinanti: tum & gliscente metu ne per suam tanti muneris aptè gerendi imbecillitatem res in deterius flueret, vir aliàs obsequi promptissimus, à Sodalitiï præfectura abhorruit, & quantum citra vitium licuit, illi se subduxit. Non sic tamen, quin continenter precibus
apud

apud Deum instaret, ut si divinæ menti ita federet, admittendam sibi esse, voluntatem suam insinuare dignaretur: siquidem hac intellectâ, se confestim & illam & quidlibet aliud audacter aggressurum. Enimverò nimio plus noverat, Deum nihil muneris mortalibus imponere, cui sustinendo sat virium non sufficiat. Et placuit Numini voluntatem hac super re suam fidissimo famulo declarare, interprete, ad quam res propriè spectabat, Serenissima Cæli Regina. Hæc enim cuiuspiam familiari, atque adeo visis cælestibus illustri mandavit, Vincentium ut suo MARIÆ nomine hortaretur, provinciam istam susciperet: neque suis viribus ita diffideret, ut Marianæ auxilio non plurimum niteretur: se enim ipsi laboris sociam, quin & cœtui illi suo Præsidis loco futuram. Quo promisso vehementer confirmatus, oblatam provinciam admisit. Nec mora, ita ipse secum: *Euge deinceps*, ait, *Deus mihi & Sodalitas*: subaudi: unicè cordi erunt. Hæc enim solennis illi formula gravius aliquid ad Numinis gloriam aggredienti, quam non impar studium rectè illud administrandi, divinæque gloriæ

gloriæ

gloriæ velificandi sequebatur. Profectò tum alia munia sibi à Moderatoribus injuncta, tum hoc ipsum sic tractavit; ut si aliud nihil in vitâ agendum haberet. Quare quotiescumque Sacerdos ille, qui in laboris consortium additus illi fuerat, ad Vincentium in cubiculo adiret, de Sodalitii rebus acturus, *Quid mi Pater*, aiebat Vincentius, *de Sodalitio novi. Eia fiant Sancti*, Sodales intelligebat: ut appareret in id unicè incumbere. Sed multum agit, qui unum impensè, atque ex Numinis voluntate agit.

Et illud
numero
auget.

Porro ut primùm Vincentium Sodalitati Nobilium Equitum præesse fama vulgavit; facile patuit, Immaculatam Mariam, singularem ejus curam suscepisse. Confestim enim Equites ineundi cœtûs desiderium incessere, crescere Sodalium numerus, lectissimi quique ac primæ nobilitatis viri albo inscribi se curare, ut multitudinem loci angustia non caperent. Quod eò admirabilius, quòd Vincentius neminem vel per se, vel per alios ullâve arte alliceret (nisi fortè sanctimoniam illius illecebram excipias) quoniam optabile erat, hominem Numine plenum
in

in magistrum vitæ, animæque patrem
fortiri, & adeo per ipsum regi ab ipso Deo.
Neque verò ullum exinde allicere susti-
nuit. Etsi enim satis constaret, solo ejus
invitatu complures accessuros, cui nimi-
rum gentis ac sanctitatis respectu nihil
negaturi essent: tamen probè noverat
non sponte, sed precariò adscitis, non
nisi precariò præcipi. eoque, lentescere
legum vigorem, præfectique authorita-
tem infringi; quorum damnorum, longè
potiorem, quàm numeri Sodalium ha-
bendam esse rationem. Quam etiàm ob
rem rogatus à nonnullis, ut quempiam è
præpotentibus Regni Principibus, arctissi-
ma sibi propinquitate conjunctum, ad
Sodalitium invitaret; (quippe quia ejus
accessione videbatur non mediocriter
cohonestandum: nec nisi invitatus spera-
batur accessurus) penitus recusavit; quòd
diceret non esse ejusmodi illius vitam, ut
tali loco ac cœtu dignus censeretur:
& verò dissimulari illam in Sodale, non
aliud esse, quàm tacitè approbari: neque
audiendum, si in animum induceret,
se posse simul mancipium Veneris, & Vir-
ginis filium esse. Etsi enim id, quod fieri

F

nulla-

nullatenus potest, daretur, tamen in Sodalitate tolerari nefas esse, ne nomen illud ac gradus graviter violetur, ii'que, qui eo digni sunt, indignè deprimantur.

Pristinoque
reddit
vigori

Atque his rebus pristinus Sodalitio vigor redditus. Non infrequenter sub Sabbathi vesperam cædere se volentium multitudini, flagellorum numerus impar erat: uti & paratarum Eucharistici Panis formularum copia festis diebus accumbentium. Dein revocata in usum Christianæ charitatis humilitatisque exercitia. Inter alia nominatim, laudabilis illa consuetudo, singulis Martis diebus ægrotis interveniendi, in valetudinario quod nuncupant, incurabiliū. Quod tanto animorum ardore frequentabatur, ut lecticas ægrotorum, axesque famulares ante occupare pro se quisque certarent, appositis occupantium indicibus. Crebròque accidit, ut Equites plures ad famulandum convenirent, quam ægri in frequentissimo alioqui Nosocomio censerentur. Emicabat autem in eo famulatu non pietas modò, sed & egregius sui contemptus insuetis mixtus gaudiis, ad stuporem lacrimasque spectantium. Enimverò abluabant identidem

tidem à capite usque pedes mendicabula
 squallore ac putore horrida, ulcerumque
 tabo computrescentia: syderatos, mem-
 brisque captos ad commodum situm
 componebant, ut cum Jobo dicere pos-
 sent, se manum impoti manuum, pedem
 claudo, & oculum cæco fuisse. Omnibus
 lectos sternebant, iisque eos inferebant.
 Vitâ functos suis ipsi manibus sepultos
 supplicantium agmine efferebant, preci-
 busque ac sacrificiis prosequerentur.
 Quibus in ministeriis ut Vincentius ex-
 emplo cæteris præibat; ita ingenti com-
 plebatur voluptate. Cui licet se subtrahe-
 ret, ne eâ tamquam laborum mercede
 frueretur; cavere tamen nequibat, ne pro
 lætitiæ vi speciem hominis à sensibus ab-
 alienati præ se ferret. Et indidem ipse
 ansam argumentumque ducebat de cæle-
 sti beatitudine philosophandi. *Si enim,*
ut secum ipse ratiocinabatur, tantum li-
quidissima voluptatis hauritur ex famu-
laribus ac molestis operis infætidos ulcero-
sosque atque aspernabiles agros, Dei causâ
susceptis, quantiò amplius ex perenni visu
ac consuetudine cæli Principum, Numine
ac celestibus deliciis circumfluentium? Si

stillula supernæ beatitatis sic pectus complet; quid faciet immensus illius oceanus?

Nova
inducit
charita-
tis offi-
cia,

In vale-
tudina-
rio

Ceterum tanto Sodalium fervore animatus Vincentius, charitatis munia instituit veteribus ac primariis ampliora. Primum, stasis per hebdomadem ministeriis, in illo incurabilium nosodochio, extraordinaria adjecit, affixitque celebrioribus anni temporibus, digna profecto, quæ imitetur mireturque posteritas. Tunc enim ægrotis omnibus pedes eluti, epulum regio sumptu instructum, bombycinis aureisque peristromatis valetudinarium vestitum, mensæ selectissimi generis mappis instratæ, quibus lintea tergendis pedibus haud imparia, aquæ iisdem lavandis perquam odoriferæ, paropsides instrumentumque omne escarium ac potorium argenteum, escæ non modo copiosæ, sed & delicatissimæ: Et ne quid ad delicias afflictorumque solatium deesset, divinæ laudes modulatione musicâ inter mensam personabant. Deinde ad condimentorum distributionem ventum: tanta in singulos copia, ut quondam ex adstantibus quispiam sexaginta pelves argenteas & capaces, his refertas numerarit, putatisque

putatisque rationibus sacchari numerum
ad mille libras pertingere compererit.

Neque tamen magnifica illa charitas, va-
letudinarii finibus circumscribi se passa ^{apud} ^{Vinctos}

est: authore Vincentio ad vinctos quoque
porrecta. Itaque cum *Catena* Neapolim
adventarent (sic reos insignes vocitant,
qui ex toto Neapolitano Regno coacti
Neapolim vincti mittuntur) ipse cum suis
Equitibus, Dux & Princeps agminis, præ-
lata cruce, inter Litaniarum cantum ob-
viam illis ibat, deductisque in grandio-
rem Vicarii aulam, pedesque lotis, opi-
paræ mensæ dein accumbentibus, cum
iisdem Nobilibus famulabatur. Quos
equidem Equites Sancti Spiritûs, non in-
venustè immeritòve appellare posse vi-
deor, quos illius afflatu ad miserorum
solatium circumcursare video. Sanè ipse
famulantium conspectus ac contempla-
tio potissimum mensæ condimentum erat,
plusque animos afflictorum, quàm escæ
corpora reficiebat: quos & Vincentius
deinde confirmabat, apposita ad persua-
dendam incommodorum carceris pœna-
rumque patientiam oratione. Siquidem
hæc ab illis deberi pro facinoribus non

tam humanæ quàm divinæ justitiæ. eam autem, si jure suo utatur, longè acerbiora supplicia exigere posse. semper verò hac in vita Patris potiùs esse, quàm Judicis: imò Patris benevolentissimi, qui pœnas etiam debitas, in pignus hæreditatis fruendæ vertat, si æquo animo tolerantur; & infamiam, in segetem laudis æternæ. Addebant porrò his Sodales frequentem ac largam stipem in miseros: quæ & nonnulli redimebantur, quos in longis durisque ærumnis non sine gravissimo familiæ suæ damno carcer attinebat.

Et pietatis

Atque hæc charitatis: quibus accedere non minora pietatis officia eodem Vincentio institutore. Imprimis publicæ totius cœtûs in templo synaxes, quæ aliquoties intra annum obibantur ab Equitibus, non vulgari ad ciendam plebis pietatem incitamento. Triduo item toto hilarium quadragesimæ proximè prævio, quo majore cum apparatu exponitur SS. Eucharistia, ex antiquo Societatis ritu, instituit ut duodecim nobiles Equites continenter coram illa orarent, succedentibus post singulas horas ex eodem Sodalitio novis: quod pietatis genus, eodem authore

authore, ad septem præcipuos dies Beatissimæ Matri sacros derivatum est, quibus insuper grandis ducatorum copia egentibus, quos pudor occulit, impertitur à Dominis Montis Pietatis administrationi præpositis, qui ex eadem Sodalitate eliguntur. Ad hæc, semel per annos singulos S. P. Ignatii exercitia octidui spatio tradebat: notum insignibus per multorum conversionibus pietatis instrumentum, ex serie meditationum super Evangelicis axiomatis, vitæque Christi, arte quadam divina contextum. Et quoniam quibuscumque Nobilibus, etiam Sodalium albo non inscriptis, convenire ad illas fas erat, tanto horum concursu, imò & hominum Religiosorum frequentabantur, ut locus, tametsi benè amplus, iis capiendis non sufficeret. Et profectò vel Vincentium audisse meditanda proponentem (licet in meditando præcipua vis exercitiorum sita est) fat erat illustrandis inflammandisque animis desiderio vitæ sanctioris, qualis utique expectanda ab eo, qui sic temporariis uti debet, ut semper spectare, semper expectare, semperque ambire debeat æterna. Nimirum

Vincen-
tii ardor
in tra-
dendis
exerci-
tiis S. P.
N. So-
dalibus.

hisce mysteriis disceptandis divina lux
 haud modicè se menti Vincentii super-
 fundebat : quam sequebatur infuetus ar-
 dor, ut cor illi è pectore exilire videretur,
 facies tota ignesceret, oculi affatim ex-
 primerent quod vox eloqui non valebat.
 Crebròque contigit, ut cùm meditatio-
 nis capita prout erant à se concepta
 distinctaque proposuisset, divina quadam
 vi abreptus alia omnia persequeretur; ut
 appareret Spiritûs Sancti organum esse,
 nec jam suo ipsius arbitrato; sed illius im-
 pulsu moveri. Verùm nulla Vincentii in-
 dustria Equitibus illis fructuosior institu-
 tione secreti cœtûs quaque feria sexta
 sub vesperam iniri soliti ab iis, quos ar-
 dentius religionis, imitandique Christi,
 studium ceperat. Quo quidem die sic
 abstrahebatur ab humanis, sic Deo fixus
 hærebat, nullis ut sermonibus aurem vel
 tantisper commodaret. Cùmque illius
 in ea præfectura Socius Sacerdos è Socie-
 tate nostra consilii ergò ad eum accede-
 ret, nihil aliud responsi ferebat, quàm
 hoc ipsum, *Hodie, mi Pater, cœtus habe-*
tur secretus : quibus pauculis in mentem
 illi revocabat, nullas se præterquam de
 divinis

& cœtu
 privato

divinis cogitationes admittere. Antequam illi daretur initium, duas solidas horas in ferventissima oratione exigebat, nec nisi sic inflammatus ad inchoanda illius exercitia ingrediebatur. Sodalitii aula nigris obtensa erat: medium obtinebat simulacrum Christi è cruce pendentis, magnitudine corporis humani, super suggesto nonnihil à terra extante, pannóque nigro pariter obtecto jacens. Circum illud ossa demortuorum, cruces & coronæ spinæ. Exordium à lectione Carcerum Joannis Climaci ducebatur. Inde Sodales omnes sumptis è suggesto, impositisque capiti coronis, ut erant coronati, è capsulâ scedulam singuli sortitò educebant; quâ scedulâ pœna cuique sponte subeunda continebatur: aut aliàs ad varietatem, sententia per hebdomadem mente versanda: cujusmodi istæ: *Momentaneum est quod delectat, æternum quod cruciat:* aut: *Ni modò pœniteat, semper pœnitebit. Nunc gratiæ tempus; post pœnæ.* Tum officium, ut vocant, plagarum Christi, cantu recitatum, quo peracto unusquisque certi delicti pœnam publicè exposcebat. Demum Vincentius de aliquo è

cruciatibus Christi verba faciebat, vel si ita loqui fas est, haustos ex eorum contemplatione sacros ignes jactabat in Sodalium pectora: quibus accensi longâ & acri flagellatione finem Congregationi imponebant. Namque dolor de cruciatibus ac morte Christi germanus non est, quem vindictæ cupiditas non sequitur.

Sodaliū
laus

Incredibile porro dictu est, quantum hujusmodi industriæ lectissimæ illi nobilium coronæ ad virtutem profuerint. Exploratum habeo nonnullos ex iis religiosissima vita mortæque, aut æquasse, aut etiam superasse spectatæ virtutis Ascetas: eo laudabiliore exemplo, quòd in Cœnobiis, viâ planâ tritaque ad virtutem curritur; in sæculo, per prærupta ac salebrosa, obsistentibus haud paucis grassandum est. Sed hortatore pariterque adjutore Vincentio, cuncta hæc impedimenta, non tam moram, quàm fortitudinis ansam illis objecere. Certè id plerique omnes sibi gratulabantur, quòd fidei caræque tam sancti & industrii viri divino favore commissi essent; unde præfagiebant in Beatorum sortem sese propitio Numine adsciscendos. Proinde ad
statos

statos Congregationis seu publicæ seu privatæ dies, cum sancta impatientia aspirabant, atque ut primùm illuxerant, gestire videbantur. Ex quibus omnibus percrebuit scilicet fama sanctimonix Vincentii. Adeo ut illustris quidam vir, juxtaque gravis ac sapiens, affirmarit, licet nihil aliud suppeteret ad laudem illius, quàm quod iis annis, quibus Sodalitatem rexit, palàm emicuit, affatim esse cur Sanctorum Catalogo inscribatur. Inter hæc tamen ita sibi ipse in eo munere non satisfaciebat, ut malè administrati religione perpetuò percelleretur. Enimverò se illi oppido imparem, seu naturæ facultates spectaret, seu gratiæ: quò itaque diutiùs administraret, eò plus detrimenti Sodalibus, sibi autem plus noxæ accessurum. Quocirca sæpè apud Moderatores institisset, ut robustioribus alterius humeris imponeretur, nî Confessarius obstitisset: qui insuper addebat illum ad ejus continuationem charitatis lege obstringi. Sed humili facilè recursant, graviusque incubant, semel iterumque depulsi noxæ timores. Quondam itaque cum audisset Episcopum quemdam ob neglectum

Et mira
interim
Patris
d. mis-
sio.

neglectum commissi sibi gregis, inferis cruciatibus adjudicatum, vultu mœrorem prætulit. Cùmque in animum altiùs descendisset, ducto ex medullis suspirio, se sibi metuere dixit, memorem rationis à se exigendæ de tot nobilebus Equitibus curæ suæ ereditis, quorum singuli familiam, universi civitatem sanctam componere potuissent, si, ut idonei erant, eos ad sanctimoniam informasset. Aliàs quoque rogatus à quopiam è nostris, ut de vehementia affectûs, deque nimia mentis contentione, cùm in aliis exercitiis Sodalitatis, tum maximè in Congregatione secreta adhiberi à se solitis, nonnihil remitteret (alioqui enim futurum ut brevi oneri succumberet) *Id verò, ait, mihi in votis est, cùm alia ratione defungi eo munere non liceat, quàm si simul defungar vita. Quod si vel sic eo liberer, cui equidem ferendo non sum, Congregationi bonam sortem gratulabor, simul & mihi ipsi: illa enim labem à me Præside in dies maiorem, ego par salutis periculum eadem via evadam.* Longiusque provector affirmabat, exoletum templi scoparium, insulsumvè paganum sese provinciæ isti aptiorem esse:

esse: Quamobrem si quid boni Deus per ipsum effici in Sodalitio vellet, miraculo opus habere. Adeo se suaque omnia æstimabat nihili. At quanti Deus faceret, abundè patefecit; quando illum ex ea præfectura, ad Generalem totius Societatis evexit.

CAPUT VI.

*Societatis IESU Generalis
renunciatur.*

ADmodum R. P. Mutio Vitellesco Electio-
nis vati-
ciana post felicem per annos triginta Societatis universæ gubernationem, vivis erepto; coacti sunt de more singulis in provinciis Primorum Societatis Conventus: à quibus item singulis lecti Sacerdotes bini, virtute, iudicio, regendi que peritia præstantes, qui Romam cum Provinciali cujusque Provinciæ peterent; novo Societatis Præposito Generali creando. Inter hos cum à provincia Neapolitana ad iter
Roma-
num electus esset Vincentius, priusquam in iter se daret, cœlitus ac certò cognovit, nec se Neapolim rediturum, & Romæ paucis